

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

Vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. Titulus XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

Ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Titulus XII.

SVMMARIA.

- 1 Beneficia sine diminutione sunt conferenda ob retractiones.
- 2 Sectio sive divisio beneficii prebenda in duo, unius parochia in duas à quo fiat & cum qua solemnitate.
- 3 Pensio est ius spirituali annexum percipiendi certam quantitatem ex aliqua mensa vel beneficio ex causa ad tempus separata, quod dependet ex proprietate beneficii.
- 4 Pensionem imponunt Papa & Episcopus & quomodo differat episcopi auctoritas ab auctoritate Papæ.
- 5 Abbas potest pensionem imponere super beneficio regulari cuius collatio ad eum spectat solvendam alteri religioso eiusdem monasterii.
- 6 Pensio imponi potest ex octo causis hoc recensitis & his similibus.
- 7 Tempore collationis consentiente eo cui confertur, vel post collationem de consensu rectoris beneficii.
- 8 Abbas solus potest consentire pensioni quando capite fructus omnes & cuilibet monacho dat certam quantitatem Panis & vini.
- 9 Pensiones reprobantur qua constituantur in fraudem canonum.
- 10 Pensionibus gravari non possunt cathedrales Ecclesie, quarum redditus summam mille ducatorum non excedunt.
- 11 Parochiales Ecclesie que summam ducatorum centum non excedunt.
- 12 Distributiones quotidiana.
- 13 Incerti fructus etiam beneficiorum simplicium.
- 14 Dignitas aut beneficium valoris 24. ducatorum.
- 15 Caterorum beneficiorum mensa & redditus gravantur pensionibus dummodo aut tertium aut medietatem fructuum non excedant.
- 16 Laico an & quomodo possit reservari pensio.
- 17 Clerico pensio reservatur interdum in situ.
- 18 Mentio fieri debet in literis reservationis pensionis de pensionibus præteritis valide impositis.
- 19 Perpetuis & temporalibus.
- 20 Reservatis sub die incerto aut sub conditione qua tempore secunda pensionis esset purificata.
- 21 Per clausulam, præfens & alia pensionis medietatem fructuum non excedunt, limitatur dicta regula uno modo.
- 22 Pensio exigi debet vigore literarum apostolicarum de super expediendarum.
- 23 Pensionis impositioni qui consentit solent ad eius solutionem se obligare sub pena privationis beneficii accessus regressus.
- 24 Ac anathematis seu censurarum.
- 25 Ut prædicti penes locum sit, requiritur factum & voluntas pensionarii.
- 26 Intimatio literarum reservationis pensionis necessaria non est quando agitur ad solutionem pensionis.
- 27 Si agatur ad incursum censurarum & penarum non est necessaria ei qui per se consentit sed ei qui consentit per alium factis debet ac successor in beneficio.
- 28 Litera Apostolica expedita super reservatione pensionis earumque narrativa & modus seu conditio sub qua pensio fuit reservata sunt verificanda etiam quando proceditur executive.

- 29 Nec solita est signatura apponere clausulam sine retardatione solutionis pensionis quia ex ventre literarum reservationis oritur exceptio.
- 30 Excipe quando ex ventre literarum non daretur nullitas, sed reductio pensionis.
- 31 Excipe 2. quando nullitas in ventre literarum oritur ex probationibus aliunde factis.
- 32 Censurarum nullitas & in iustitia an debeat justificari ex eisdem actis, an ex noviter deductis in alia instantia.
- 33 Pensionis praestatio quando pensionarius modum adimplevit conditionemque, purificavit aut quando de consensu partium Papa simpliciter & pure pensionem reservavit non impeditur propter supervenientem litem super nullitate extinctione vel reductione.
- 34 Et solet causa in prima & ulteriori instantia committi per signaturam cum clausula, confitit de literis reservationis, procedat absque retardatione solutionis pensionis.
- 35 Quae clausula intelligitur de sola existentia literarum.
- 36 Pensionarius quando agit contra eum qui non consensit pensioni nec reperitur in quasi possessione exigendi tenetur omnino verificare gratiam antequam agere possit ad executionem pensionis.
- 37 Si vero est in quasi possessione exigendi pensionis in ea est manutenendus contra quemcumque successorem in beneficio.
- 38 Idem juris est in translatorio pensionis existente in possessione percipiendi pensionem.
- 39 Resignatarius spoliatur, si beneficium gravatum alteri resignet.
- 40 Successor in beneficio spoliatur, si pensionem ab antecessore solutamolvere recusat, daturque pensionario remedium reintegranda.
- 41 Pensionarius in petitorio semper tenetur iustificare literas.
- 42 possessio percipiendi pensionem quomodo probetur.
- 43 Resignans post resignationem non tenetur ad solutionem pensionis.
- 44 Successor in beneficio tenetur ad pensiones praeteritas a praedeccessore non solutas quando constat de diligentibus factis a pensionario contra antecessorem.
- 45 Ad pensiones futuras & post fructus perceptos decursas tenetur successor illius qui consentit pensioni in iure illius habendo.
- 46 Nec non successor possessionis.
- 47 Capitulum, Camera apostolica, oeconomus regius.
- 48 Pensio quibus casibus est ipso iure nulla, quorum plures recensentur.
- 49 Reservatio omnium fructuum resignantis valida est non facta mentione pensionis antiqua.
- 50 Et si adjiciatur clausula quod propria auctoritate resignans fructus percipiat, non amittit possessionem.
- 51 Proprietas autem & titulus beneficii transfertur in resignatarium.
- 52 Idem juris est quando resignanti reservantur titulus, denominatio, administratio, possessio una cum fructibus, quia jus proprietatis transfertur in resignatarium.
- 53 Quod si facta fuerit reservatio pensionis vel fructuum alicui quoad vixerit, prout maluerit datur et electio pro prima vice.
- 54 Medietate fructuum reservata loco pensionis fit solutio habito respectu ad massam grossum.
- 55 Pensio est odiosa.
- 56 Pensionem exigendi quasi possessio est contra jus.
- 57 Pensio quando reservatur omnes fructus aut certa quota propria auctoritate percipiendi.

- pienda, merienda est regulis quibus regulatur usus fructus.
- 58 Propter consensum equiparatur contractui.
- 59 Successor quoque acceptans beneficium videtur quasi contrahere.
- 60 Motu proprio concessa equiparantur ultimis voluntariis.
- 61 Pensionis cassatio est favorabilis, & potest fieri in manibus cuiuscunque.
- 62 Primo, De stylo curia fit anticipatis solutionibus auctoritate Summi Pontificis.
- 63 Extinguitur multis modis hic enumeratis.
- 64 Pensionem transferendi facultas est odiosissima.
- 65 Fit iuxta formam facultatis datam à summo pontifice coram aliquo in dignitate Ecclesiastica constituto per viam actus inter vivos vel ultimam voluntatis.
- 66 Secundo, Fit coram Summo pontifice per viam supplicationis.
- 67 Clausula transferendi posita in prima reservatione pensionis per quascunque clausulas generales in secunda reservatione non censetur repetita.
- 68 Pensionis cassationes ut quid aliud reservetur regulantur eisdem regulis quibus regulantur resignationes beneficiorum cum reservatione.

DICTUM est in superioribus titulis, ad quos pertinet collatio sede repleta, aut vacante, verum quia collatio non solum debet fieri pure, palam, libere, sed etiam sine diminutione, ideo supponit titulum, ut Ecclesiastica beneficia &c. pure, quia pactum, c. pactioes de pactis. conditio, c. quam pro 1. quast. 2. modus inducunt simoniam, c. unico, & ibi gloss. in verbo sub modo hoc est. palam, quia collationes occultæ sunt suspectæ, c. unico §. porro, & ibi gloss. in verbo occulta hoc

rit. cap. consuluit de off. deleg. Lita si dei ff. de jur. ffc. Pan. in c. 1. sub num. 2. de claud. despon. quibus non datur fides contra apostolicos impetrantes: dictum est supra tit. de præb. libere, id est, gratis, c. si quis Episcopus præbendam 1. quast. 3. c. plura 3. quast. 9. sine diminutione ob plures rationes, quarum prima est, quia non potest collator, etiam si sit episcopus, ex pacto partem proventuum suis usib. retinere, c. prohibemus de Censib. c. quia cognovimus 10. quast. 3. sed Episcopus ante collationem constituere potest cum suo capitulo, ut ipsi proventus beneficii vacantis retineantur ad tempus pro justa causa, & necessaria, cap. unico vers. unde credimus hoc tit. puta pro exoneratione suorum debitorum contraكتورum nomine Ecclesie, aut profabra Ecclesie cathedralis, quando canonici cum Episcopo non sunt potentes ad restaurationem: Pan. d. c. unico hoc tit. nu. 20. altera ratio est, quod beneficia non recipiunt divisionem, sectionem, aut dismembrationem, c. maioribus c. cum causam de præb. Cassanda est receptio duorum ad unum beneficium, sive præbendam, ut unus unam medietatem habeat, & alter alteram, vel ut unus expectet, quousque alia vacabit, quod huiusmodi jus spirituale dividi, sive communicari nequeat inter eos, c. tua fraternitati c. dilecto de præb. & utrobique Can. Ex iusta, & rationabili causa potest beneficium, & præbenda ÷ dividi in duo, ut duo censentur jura, & duo tituli, c. vacante gl. in d. c. tua fraternitati in verbo sectionem gl. pen. in d. c. maioribus de præb. Garc. de benef. part. 12. c. 4. per tot. ac una parochia in duas, c. precipimus 16. quast. 1. c. ad audientiam 1. de Eccl. adif. ab Episcopo, c. sicut unire de excess. præl. c. vacante & ibi Anch. num. 1. & 2. de præb. quando non vacat, cum assententia, & consensu rectoris, Franc. in c. 1. de reb. Eccl. non alien. num. 24.

sum. 24. in 6. Rot. divers. decis. 24. part. 1. quando vacat, dato defensore. Clem. fin. & ibi gloss. in verbo defensor de reb. eccl. non alien. c. 1. eod. in 6. de consensu capituli habito tractatu. c. vacante de preb. Rot. decis. 1. de reb. eccl. non alien. in antiquior. quia alteratur status ecclesie, Clem. 1. de reb. eccl. non alien. quodque facultates, redditusque beneficii, siue prebende competenter sufficiant duobus, Pan. in d. c. extirpanda §. qui vero n. 7. in lect. de preb. & in d. c. vacante n. 2. ubi ponit ista requisita, & Can. communit. & episcopus interponat decretum, l. de quare ff. de iud. quib. solemnitatibus adhibitis resultat presumptio utilitatis, ne necessitas, ne elusorium sit huiusmodi decretum, c. in presentia de renunc. l. si prator ff. de iud. dictum est supra in tit. de sent. & re iud. Gemin. conf. 48. sub num. 6. vers. sed premissa. potest tamen probari contrarium, quod prebenda divisa duobus assumptis canonicis non sufficiat, eoque probato non rescinditur divisio, & receptio male attentata, sed qui male divisit, & recepit, tenetur supplere quod utriusque deficit, quia spiritualia postquam creata fuerint, non de facili dissolvuntur, d. c. vacante, & ibi An. h. n. 5. & seq. & Can. unio sit de beneficio pleno rectore non vocato, ac de vacante absque deputatione defensoris, ut dictum est supra tit. de preb. Ratio diversitatis est, quia dismembratio est vera alienatio, Rot. decis. 1. de reb. eccl. non alien. in nov. Clem. 2. & ibi gl. in verbo defensor de reb. eccl. alien. & c. & Can. tum quod in totum per unionem beneficium concedi permittitur, causa augmenti cultus divini, c. ex parte de constit. pauperumque sustentationis, c. exposuisti de preb. ac etiam tolli tanquam superfluum, & onerosum, arg. c. cor Episcopi 68. dist. diminutio, & detractio de negantur, ut Ecclesiastica beneficia in sua integritate permaneant, nisi ex magna causa, c. dudum c. ma-

Summa in Decretal.

ioribus c. vacante de preb. & id quod minus videtur, est majus eo respectu, quo jus ei plus resistit ex causa, d. Clem. fi. & ibi gl. in verbo defensor de reb. eccl. non alien. & ibi Can. communit. Tertia ratio est, ob quam beneficium sine diminutione est conferendum, quia non potest Episcopus absque iusta causa, & consensu capituli imponere pensionem super fructibus Ecclesie exuberantis, c. pastoralis, & ibi not. de his, que fiunt a pral. & c. Cresc. decis. 3. n. 2. de locat. & licet beneficium individuum sit, fructus tamen reddituum ex iusta causa inter duos dividi possunt, c. proposuit, & ibi Pan. n. 2. & 6. & Can. de fil. presby. Greg. 15. decis. 479. ideo hic paucis attingam materiam pensionum, que frequens est in Curia, Hispaniis, & Italia, sed in frequens in Germania, Pensio est jus † spirituali annexum, Pan. in c. consulere sub num. 3. de simon. Navar. conf. 63. num. 5. de simon. Garc. de benef. part. 1. c. 5. num. 10. & seqq. & §. 1. per tot. & per tres §§. seqq. per plures questiones. percipiendi certam quantitatem ex aliqua mensa, vel beneficio ex causa ad tempus, non in perpetuum separatam, c. possessiones 16. quest. 1. c. quicumque 12. quest. 1. Zab. in Clem. 1. §. 1. in 3. quest. de suppl. neglig. pral. & ibi Can. Gig. de pens. quest. 1. num. 1. que dependet ex proprietate beneficii, ex quo extrahitur, Imol. in Clem. 1. num. 26. de suppl. neglig. pral. Gig. de pens. dicta quest. 1. & hæc definitio concernit pensionem, quatenus est commodum temporale, sed quatenus est titulus beneficialis, definitur sicut beneficium, Zab. in d. Clem. 1. in 3. quest. c. quamvis el. 1. & ibi gl. in verb. in pensione, & Can. de preb.

Pensionem imponunt † Papa, & Episcopus, c. constitutus de relig. domib. & ibi Can. Gig. de pens. quest. 6. Cam. Cantias de pens. Episc. differt episcopi auctoritas ab auctoritate Papæ, Papa enim pensionem in perpetuum

Qqqq

impo-

imponit, Episcopus vero ad vitam possessio-
rum, seu brevius tempus, *Barbos de officio Epi-
scopi p. 3. alleg. 85.* Papa absque causæ cog-
nitione imponit pensionem, *Gig. d. quæst. 6. nu.
6.* & sine consensu beneficiati, *caput. decis.
316. part. 2. Gig. de pens. d. quæst. 6. plures cumu-
lans. ac patroni laici, Gig. de pens. quæst. 23. Co-
var. pract. quæst. c. 36. n. 10.* Quia plena & li-
bera dispositio beneficiorum Ecclesiasticor-
um ad Papam ex suæ potestatis plenitudine
noscitur pertinere, *Clem. 1. in fin. ut lit. pend.
& c. c. 2. de preb. in 6. c. proposuit. de concess.
preb. Pan. in c. constitutus num. 9. de rescript.* E-
piscopus non potest eam imponere, nisi ex
causa justa apparente, & concernente utili-
tatem ecclesiæ, *pulchre Oldr. conf. 226. Rom.
conf. 369. sub n. 2. Barbos. d. alleg. 85. n. 2.* Papa
constituit pensionem in quantitate, & in
quota parte fructuum, *Gig. de pens. q. 8.* E-
piscopus constituit pensionem per viam
quantitatis pecuniæ, vel bladi, & non per
modum quotæ, sive collectæ, ut detur tercia,
vel quarta pars, *Anan. in c. audivimus sub nu. 3.
vers. in gl. 2. de collus. deteg. Felin. in c. ad audien-
tiam el. 2. sub n. 2. vers. & dicit. Anan. de rescript.*
quia esset scindere beneficium, quod iure est
prohibitum, *c. maioribus de preb. c. de castero, &
ibi not. de transact.* Episcopus non potest dare
potestatem transferendi pensionem in u-
nam, vel plures personas, sicut potest Papa,
Gig. de pens. quæst. 6. num. 5. Episcopus
pensionem non constituit, ubi intervenita-
liquod pactum inter partes, neque resigna-
tiones beneficiorum in alterius favorem fa-
ctas admittit, *c. 2. & 4. de pact. c. ex parte el. 1.
de off. deleg. & ibi post gl. DD. Rebuff. in prax. lib.
3. de resign. cond. num. 1.* Præterea Abbas ꝑ
5 potest imponere pensionem super benefi-
cio regulari, cuius collatio ad eum spectat,
solvendam alteri religioso ejusdem mona-
sterii, *Zab. in Clem. 1. §. quia vero num. 2. de stat.*

*monach. quia non repugna paupertati habe-
re pensionem ex permisso superioris, & ad-
nutum ejus amovibilem, pro necessariis in-
dumentis, & expensis, quibus alias monaste-
rium esset gravandum. Zab. in d. Clem. 1. sub
num. 4. vers. quinto oppono, de suppl. negl. preb.
Pan. in c. nisi essent num. 12. de preb. Rot. Farin.
decis. 302. part. 2.*

Interdictum est penitus jure canonico,
ne quis de præsentibus Ecclesiæ, quæ curam
habere debet proprii sacerdotis, pensionem
alii, quasi pro beneficio conferre præsumat,
*c. extirpanda §. qui vero de preb. c. pervenit de
arbitr.* Quia Ecclesia censeretur quasi cen-
sualis, & portio præbyteri diminueretur, *c.
avaritia de preb.* Licite autem reservatur pen-
sio ex pluribus ꝑ causis, quarum prima est, ut
pensionarius melius sustentari valeat, & cen-
seur facta ex causa alimentorum, *Romanus
conf. 388. n. 3. & 5. Greg. de pens. quæst. 5. 1. & q.
96. n. 4. & 5.* Secunda, resignatio, ne resi-
gnans nimium dispendium patiatur, *gl. 1. in
c. ordinationes 1. quæst. 1. & ibi Can. gl. in c. cum
pridem in verb. illicita patronis, in fin. de pact. &
ibi Can. Felin. in c. ad audientiam el. 2. n. 3. de re-
script. Gig. de pens. q. 4. n. 2.* ac valida est pen-
sio, etiam non verificato jure cesso, & suffi-
cit illud fuisse acceptatum ab eo, qui pensio-
ni consensit, *Mohed. decis. 35. de preb. inter o-
missas arg. l. in omnibus rebus ff. de act. & oblig.
quia in resignationibus ad certum effectum
mens Papæ eadem est cum mente partium,
& Papa voluntati partium adhæret, Rot. di-
vers. decis. 677. n. 16. part. 1. Mohed. decis. 27. in
fin. de renunc. & decis. 8. ante n. 1. de jure part. l.
omnem ff. de jud. Castr. in l. 1. §. & post operis n. 5.
plures citans ff. de nov. oper. nunciat. quando re-
signanti jus aliquod competit, de quo ipse
docere debet, nam si nullum jus penes eum
remansit, ut quia beneficium per ejus pro-
motionem, aut alias vacavit, pensio debet e-
vange-*

vanescere tanquam cessante causa, c. cum cessante de appell. Paris. de resign. lib. 6. qu. 2. n. 105. quia tunc cessat in Papa ratio adhaerendi intentioni resignantis, Rot. divers. decis. 767. part. 1. l. traditio ff. de acq. rer. dom. c. nuper §. nos autem de donat. int. vir. & ux. c. Dagbertum 1. qu. 7. nisi reservationi pensionis appositae sit clausula, quod pensio debeat, etiam si nullum ipsi cedenti jus competeret, Paris. de resign. lib. 6. qu. 2. post n. 103. vers. 3. & num. seqq. Put. decis. 228. lib. 1. Tertia concordia, ob quam etiam per Episcopum potest imponi pensio, c. nisi essent, de preb. & ibi Can. Pan. in c. cum pridem num. 8. de pact. Io. de Anan. in c. audivimus sub n. 3. vers. in gl. 2. de collus. deteg. Rot. divers. decis. 519 n. 1. & 3 part. 1. Quarta evidens utilitas Ecclesiae, ob quam Episcopus potest in collatione Ecclesiae apponere onus alimentandi senem, qui illi renunciat, Felin. in d. c. ad audientiam el. 2. sub n. 2. vers. exemplifica Dec. in c. ex parte num. 6. de off. deleg. Quinta benemerita, quando de ipsis constat, & pensio assignetur in quantitate moderata benemerito, quoad vixerit de redditibus Ecclesiae, Felin. in d. c. ad audientiam el. 2. sub num. 2. vers. & adde. Oldr. de rescr. arg. c. per tuas, & arg. c. fraternitatem, & ibi not. per gl. & DD. de donat. Sexta servitia praestita, ob quae non solet imponi pensio transitoria ad successores in beneficio, Rot. divers. decis. 607. n. 3. par. 3. lib. 3. attestans de usu Curiae l. affectionis ff. de donat. juncta l. epistola §. fin. ff. de pact. Septima, inaequalitas fructuum in permutatione, c. ad quaestiones de rer. permut. Octava publica utilitas, unde pensio reservata Cardinali censetur favorabilis, c. bona memoria el. 1. & ibi gl. in verbo generalis, & Can. de postul. prae. Rot. divers. decis. 240. n. 4. & 12. part. 1. Ex his, & similibus causis pensio danda ex redditibus Ecclesiae, vel beneficii, c. ad audientiam el. 2. de rescr. c. quamvis & ibi gl. in verb. in pensione de preb. in

6. & utrobique Can. potest imponi tempore collationis, consentiente eo, cui confertur, 7 c. conquereute, & ibi gl. in verb. percipere & Pan. n. 5. & 6. de cler. non resid. vel potest collationem de consensu Rectoris beneficii, Gig. de pens. q. 10. Consensus habentis regressum super beneficio, cui imponitur pensio, non requiritur, sed evanescit pensio, quando fit locus regressui, Paris. de resign. benef. lib. 6. quest. 2. sub num. 85. & seqq. num. 88. & seq. Gig. de pens. qu. 79. Put. decis. 97. lib. 2. Abbas solus, sine consensu conventus, potest consentire in pensione, quando Abbas capit fructus omnes, & cuilibet Monacho de fructibus monasterii dat certam quantitatem panis, & vini, & de reliquis ad libitum disponit, Cresc. decis. 3. de locat. Felin. in c. ad audientiam el. 2. sub n. 2. vers. 2. conclusio de rescr. licet de iure communi fructus Monasterii inter abbatem, & conventum sit communes, c. edoceri, & ibi gl. & Can. de rescript. Reprobantur pensiones, quae constituuntur in fraudem canonum, c. extirpanda §. qui vero in fin. de preb. c. audivimus de collus. deteg. ut pensio per Episcopum nepoti inhabili ad parochialem Ecclesiam propter defectum aetatis, quasi pro beneficio conferri non debet, ex proventibus Ecclesiae parochialis, Pan. in d. §. qui vero sub nu. 7. & ibi Can. Pan. in c. conquereute sub n. 5. vers. & ad contraria de cler. non resid. Clerici qui per collusionem patiuntur, ab aliis super beneficiis à se pacifice possessis, licentiam sibi inferri, prohibentur, sub poena privationis, cum illis transigere cum solutione annuae pensionis, & successione in beneficia post eorum obitum, d. c. audivimus de collus. deteg. & ibi Can.

Nullis gravantur pensionibus, aut reservationibus fructuum, Cathedrales Ecclesiae, quarum redditus summam ducatorum mille, & parochiales, quae summam r

Qqqq 2 duca-

ducatorum centum secundum verum annum valorem non excedunt, *cap. quoniam pleraque §. ad hac sess. 24. hospitalia, & eremitoria, Mand. de sign. grat. tit. pensiones, vers. super fructibus.* distributiones quotidianæ quia dantur tantum interessentibus divinis, & in corpore beneficii non comprehenduntur, *c. unico de cler. non resid. in 6. c. licet, & ibi post gl. fin. Can. de prob. Rot. decis. 39. eod.*

22 *in antiq.* & quando super distributionibus ꝑ ex gratia reservatur pensio, solvitur Datario compositionis anni, *Mand. de sign. grat. tit. pensiones, vers. pensiones.* in certi ꝑ fructus, etiã beneficiorum simplicium, qui si graventur pensione, solvitur Datario compositio unius anni, *arg. l. possideri §. in certam, & l. locus ff. de acq. poss. l. sub signatum §. fin. ff. de verb. sig. l. si fur. §. incertam ff. de usucap. dignitas, aut beneficium ꝑ valoris. 24. ducat, aut si aliquantulum dictum annum redditum excedat, quia propter tenuitatem, pensionem non ferunt, *l. ob as, & ibi gl. 1. in fin. C. de prad. & aliis reb. minor. l. si inutiles, & ibi gloss. 1. ff. ut in poss. leg. seu fideic. ser. caus. esse liceat, Ceterorum ꝑ beneficiorum mensa, redditus, & proventus, non autem jus spirituale, gravantur pensionibus, c. constitutus de relig. domib. & ibi Zab. in 2. oppos. Butr. num. 15. & 16. & Can. communiter Fel. in c. ad audientiam el. 2. in 3. & 4. conclus. de rescript. ac etiam fructus in continua residentia lucrari soliti, *Ces. decis. 5. de prob. gloss. in c. unico, In verbo receperit, vers. sed quid dices de eccles. & ibi Can. de cler. non resid. in 6. dummodo aut tertiam, aut medietatem fructuum non excedant, Extravag. suscepti: vers. in illis vero ecclesiis de elect. inter Ioannis. 22. Gig. de pens. quest. 9. Rebuff. de pacif. num. 116. Mandos. de sign. grat. tit. fructuum reservationes vers. frequentius. & si pensio est nulla in uno obulo, tota corrui, Rot. decis. 626. num. 5. part. 1. divers. affirmans***

*ita decisum in Rot. arg. l. in vendit. ff. de contrah. empt. & vend. beneficia enim non debent ita gravari, ut beneficiati non possint ex eorum redditibus vivere, & iura Episcopalis solvere, c. de monachis vacante in fin. de prob. c. 1. de censib. & ibi DD. c. quoniam, & ibi gl. 1. de vir. & honest. cleric. Di cta clausula, dummodo pensio medietatem fructuum non excedat, posita in litteris apostolicis, non stat conditionaliter, sed exponenda est, quatenus non excedit, & pensio venit reducenda ad medietatem fructuum: *Cresc. decis. 17. de rescript. Rot. divers. decis. 1160. part. 3. lib. 3. arg. l. sychum, qui meum eris, ff. de legat. 2. requirit plenam, & concludentem probationem, Paris. de resig. lib. 6. quest. 2. n. 25. Card. Seraph. decis. 1122. n. 2. quod remanent centum, vel mille libera, deductis oneribus ordinarijs, & necessarijs perpetuis, Gig. de pens. quest. 96. n. 2. & seqq. gloss. in c. si propter tua in verbo speciali gratia de rescript. in 6. Greg. xv. decis. 245. & ibi late annot. & decis. 268. & ibi annot. de tempore gratiæ, & reservationis, Garc. de benef. part. 1. c. 5. nu. 398. & seqq. caput. decis. 309. part. 2. n. 2. ac necesse est, ut continuo duret eius iustificatio, ad hoc ut pensio sustineatur, Card. Seraph. decis. 951. n. 4. Garc. de benef. part. 1. cap. 5. n. 440. & seqq. Greg. xv. decis. 245. & ibi late annot. plures simul iustificatio eius præsumitur ex continuata solutionis observantia per lapsum. 30. annorum. Garc. de benef. part. 1. c. 5. n. 478. & seqq. Greg. 15. decis. 421. n. 10. & ibi late annot. Probatio non excessus incumbit ei, cui pensio fuit reservata, quia respicit validitatem, pensionis, Rot. divers. decis. 310. n. 3. & decis. 412. sub n. 2. part. 1. Ces. decis. 2. n. 6. de probat. arg. §. non solum, §. quod autem diximus, & §. seq. Instir. de legat. l. verius ff. de prob. nisi beneficiatus infringere velit pensionem ex eo, quia excedit medietate fructuum, cui tunc incum-**

incumbit onus probandi, *Rot. divers. decis. 310. num. 3. part. 1. Caput. decis. 299. part. 2. l. ab eaparte ff. de probat. l. Titia ff. sol. matr. cap. bona memoria et. l. 1. & ibi gl. in verbo per rerum naturam, vers. item negativa juris de elect. & ibi Can. quod in reservatione pensionis expressio valoris non fit necessaria ex dispositione juris, aut regularum Cancellariæ, Caput. d. decis. 299. gloss. in Clem. 1. in verbo vel alteri de 16 prob. & ibi Can. Laico potest reservari pensio, quia consistit in mera temporalitate, c. possessiones. 16. quæst. 1. Franc. in c. quamvis in 2. notab. & ibi Archid. & Can. de prob. in 6. Gig. de pension. quæst. 21. Rip. in c. 2. num. 68. de jud. De stylo curiæ nemo inferior à Papa potest eam concedere laico: *Navar. conf. 34. de prob. ubi tradit cautelam. Paris de resign. lib. 4. quæst. 2. num. 7. Garc. de benef. part. 1. c. 15. n. 15. immo summi Pontifices nunquam solent concedere mere laicis pensionis ex potestate ordinaria, sed ex plena, & absoluta potestate, ex justa causa, & cum dispensatione, Navar. conf. 63. num. 5. de Simon. Garc. de benef. part. 1. c. 5. n. 16. & seqq. etiam professis, & habentibus habitum militare alicuius religionis, quando illis reservantur pensiones super fructibus beneficiorum secularium, seu super beneficiis non sui ordinis, quorum sunt in capaces, *Mandos. de sign. gratia rit. pensiones, vers. militibus Hierosolymitanis Garc. de benef. part. 1. c. 5. num. 139. & seqq. mere vero laicis cum clausula, quod habitum militare teneantur suscipere, & in eo professionem emittere, Rot. divers. decis. 298. sub numer. 5. vers. quod satis declarant part. 2. Mand. in reg. 19. reservat. quæst. 11. n. 1. & 2. c. quamvis §. ideo si alicui de prob. in 6. clerico 17 pensio reservatur, c. quamvis de prob. in 6. c. illud 56. q. 16. interdum in titulum, quando super redditibus unius ecclesiæ auctoritate superioris constituitur certum benefi-***

cium, assignando certam pensionem ex redditibus ecclesiæ pro temporalitate beneficii noviter erecti, c. conquereute, & ibi Pan. in 1. not. & n. 5. de cler. non resid. c. ad audentiam et. 2. de reser. & ibi Can.

In litteris reservationis † pensionis mentio fieri debet de pensionibus præteritis valide, *Caput. decis. 301. part. 2. l. non putavit §. non quævis ff. de bon. poss. cont. tab. impositis sub pœna nullitatis, quia Papa non intendit ecclesiam duplici gravare onere, c. mandatum c. literis de reser. c. duobus eod. in 6. facit lex titia cum testamento §. qui invita ff. de leg. 2. l. uxorem §. in testamento ff. de leg. 3. l. navis omissa §. cum autem ff. ad leg. Rod. de jact. & in terminis nostris *Cassad. decis. 1. 2. & 3. de pens. Gig. de pens. quæst. 29. perpetuis, & † temporalibus, 19 Caput. decis. 311. n. 4. & seq. & decis. 312. part. 2. Gig. de pens. quæst. 29. Cassad. decis. 3. & decis. 4. de pens. (illud interest, quod perpetuæ subducuntur, siue non comprehenduntur in valore beneficii in supplicatione expresso, *Caput. d. dec. 311. part. 2. Felin. in c. ad aures sub numer. 18. vers. 12. concl. de reser. & ibi Can. temporales vero non deducuntur) Put. decis. 201. lib. 3. Belenc. de charit. subsid. quæst. 37. ac etiam reservatis † sub die incerto, puta post mortem beneficiati solvendis, aut sub conditione, quæ tempore secundæ pensionis evenisset, aut esset purificata, *Mohed. decis. 27. de loc. arg. l. fin. §. fin. autem sub condit. & ibi gl. & DD. C. comm. de leg. & fideic. l. cum testamento ff. de testam. manum. & ibi gloss. fin. & DD. non quidem in specie, aut de qualitate pensionum impositarum, sed in genere per clausulam, Præsens † & aliæ pensiones medietatem fructuum non excedunt: *Caput. decis. 296. part. 2. Felin. in c. postulasti num. 2. vers. declara de rescript. Idem in c. cum venerabilis sub numer. 47. vers. non obstant. de except. l. qui jure militari ff. de mil. test. nam dictio aliæ potest verificari*****

in similitudine in specie, & in genere, l. non solum § quæritur, & ibi gl. in verbo creditores, & Doct. ff. de procur. Felin. in c. sedes n. 6. de rescript. Limita præfata, ut non procedant, quâdo in prima reservatione pensionis fuit facta mentio de præterito onere imposto, & demum per pensionarium eadem prima est reservatio callatur, & in eadem supplicatione, in qua illa extinguitur, eadem similis pensio alteri assignatur absq; pensionis antiquæ mentione, Cresc. decis. 1. de reb. eccl. non alien. Felin. in c. pastoralis sub n. 7. vers. scias etiam quod si unus de rescript. l. lecta, & ibi DD. ff. si cert. pet. secus est, si Ecclesia semel à dicta pensione fuisse liberata, & alia similis iterum alteri, assignetur, ex quo est novum gravamen, requiritur mentio pensionis antiquæ, arg. l. 2. & ibi not. per Bald. num. 10. C. de edil. edict. Cresc. d. decis. 1. ubi plura similia cumulat, de reb. Eccl. non alien. Præterea in eisdem literis reservationis apponitur decretum,

22 quod pensio ꝑ exigi debeat vigore litterarum apostolicarum desuper conficiendarum, nec antea, alias pensio nulla sit. Garc. de benef. part. 4. c. 2. n. 39. & plurib. seqq. Greg. 15. decis. 440. & ibi annot.

23 Qui consensit ꝑ impositioni pensionis, solet ad eius solutionem se obligare sub pœna privationis beneficii, accessus, regressus, qui reservantur, dato quod non constet de aliquo consensu, quia apponuntur in pœnam, & accessorie, Put. decis. 258. lib. 1. Paris. de resign. benef. lib. 9. quest. 17. num. 130. ac

24 anathematis, ꝑ seu censurarum, quales obligationes jure canonico sunt permittæ, c. si quis presbyter, & ibi gl. in verbo consecrationem 2. q. 4. c. quoties 1. & ibi gl. 2. & 3. 1. qu. 7. c. cum dilectus in fin. & ibi gl. in verbo obligavit, & Can. de elect. c. fin. de crim. falsi c. significavit de cens. c. quamquam, & ibi gl. fin. 23. dist. excepta pœna interdicti ponendi in provin-

cia, civitate, castro, villa, loco, territorio, vel districtu, quia per id detrahitur honor Dei, & publicæ utilitati animarum, Extrav. provida, de sent. & excom. inter communes, facit c. quæsitur, de his quæ sunt à maio. part. cap. Ad hoc ꝑ ut prædictis pœnis locus sit, requiritur factum, & voluntas pensionarii, Cassad. decis. 4. de loc. & cond. l. 2. ibi si Dominus voluerit C. de jur. emphyt. & ibi DD. ac de stylo curiæ huiusmodi privatio non committitur, nisi ad instantiam illius, cui debetur pensio, quia illius tantum, interest. Sarnen. in reg. de subrog. quest. 7. vers. 2. casus staphyl. de sign. litt. just. §. verum n. 6. c. non solent. 2. quest. 6. cum inter el. 2. de elect. Intimatio litterarum ꝑ reservationis pensionis non requiritur, quando agitur ad solutionem pensionis, Cassad. decis. 2. n. 14. de pens. & decis. 12. de reser. Cas. decis. 2. num. 21. de sent. excom. in rub. & nig. C. ut act. ab har. & cont. har. incip. etiam si agatur contra successorem in beneficio ad solutionem pensionis per prædecessorem impositæ: Sarn. in utriusq; signat. compen. in fin. si agatur ꝑ ad incursum censurarum, & pœnarum, non est necessaria intimatio litterarum ei, qui per se consensit, cum sit certus, c. cum qui certus de regul. jur. in 6. ei qui consensit per alium fieri debet intimatio, ex quo cedit probabilis ignorantia de forma supplicationis, & contentorum in ea: l. quod vulgo ff. pro emptore l. fin. ff. prof. c. excommunic. & ibi gloss. mag. in verbo de facto suo, & Can. de reser. Sarn. in utriusq; sign. compen. circa finem Cassad. decis. 2. asserens num. 13. ita servare palatium de pens. idem juris est, si agatur contra successorem in beneficio ad censuras, vel pœnas, Sarn. in utriusq; sign. comp. in fin. nisi aliunde probaretur scientia principalis, c. turbatur §. notandum, & ibi gl. magna in verb. ignorantia, & Can. 1. quæ 4. Intimatio facta principali sine litteris, facit ut postea sufficiat intimare

timare litteras procuratori, *Achill. decis. 5. nu. 10. de Sarn. in compend. utriusq. signatura, vers. non obstant. modo decisiones in fin.*

28 Litteræ apostolicæ ꝛ expeditæ super reservatione pensionis, earumque narrativa, ac modus, seu conditio, sub qua pensio fuit reservata, sunt verificandæ, etiam quando proceditur executive: c. 2. de rescr. late *Cassad. decis. 10. eod. Mohed. decis. 35. de renunc. Rot. divers. decis. 221. nu. 4. & 5. part. 2. Rot. Farin. decis. 547. part. 1. & decis. 519. n. 1. & seqq. part. 2.* non verificata prius narrativa, conditio-
ne, aut modo, sub quo à principio facta reservatio, non potest reus ad solutionem
29 compelli, nec solita ꝛ est signatura appone-
re clausulam, sine retardatione solutionis pensionis, eaque apposita iudex ad ulteriora potest procedere in causa, etiam non facta solutione, quia ex ventre litterarum reservationis oritur exceptio: *Bart. in l. 1. §. & parvi ff. quod vi aut clam, & ibi DD. Gig. de pens. quaest. 85. n. 10. ubi cumulat casus, in quibus denegatur clausula absque retardatione Cassid. d. decis. 10. de rescr. Mohed. d. dec. 35. de renunc. Cas. decis. 35. n. 13. de re jud. Rot. divers. decis. 310. part. 1.* quinimmo hoc casu signatura dat commissionem, constituto de bono iure, *Sarnen. in compend. utriusque sign. nu. 55. vers. confirmatur ista opinio.* quia debitum sub conditione non dicitur debitum, §. sub conditione *Inst. de verb. oblig. legata sub conditione ff. de cond. & demonstr. & modus æquiparatur conditioni, quando, si modus non servatur, subjicitur clausula annullans actum, c. verum, & ibi Can. post gl. fin. de cond. appof. aut si debitor condemnatus fuerit ad solvendum pensionem, apponit clausulam, quod cõstito ex eisdem actis de bono iure eius, qui re-
cusat solvere pensionem, & non iure ad ver-
farii, ipse auditor procedat sine illa clausula, sine retardatione, *Sarnen. in comp. utriusque**

sign. n. 56. vers. confirmatur ista opinio. in fine. vel si gravior inter partes sit contentio, modificat commissionem per clausulam, data cautione de pensione solvenda in forma depoliti, in eventum succumbentiæ, Sar. in comp. utriusq. sign. n. 56. vers. & per prædictam doctrinam Bart. & c. Excipe ab hac ꝛ regula 30
Primo, quando ex ventre litterarum non daretur nullitas, sed reductio pensionis, *Put. decis. 32. sub n. 1. lib. 1. l. sua rei, & l. sequenti ff. de contr. empt. l. si uno, §. ubicumque ff. locat.*
Secundo quando ꝛ nullitas in ventre litte- 31
rarum oritur ex probationibus aliunde factis, nam pensionarius poterit probare contrarium, & interim non est impediendus in exactione pensionis, cū probatio non excludat probationem, *Joan. Andr. in c. 1. de litis contest. in 6. Put. decis. 32. nu. 2. & 3. Mohed. d. decis. 35. Paulo ante finem, & sic fuit decisum. Rot. divers. dec. 301. n. 3. part. 1.* Rota variavit, an nullitas, & injustitia ꝛ censurarum 32
debeat justificari ex eisdem actis, an ex noviter deductis in alia instantia, *Cas. decis. 2. n. 2. & 8. de jud. c. licet & ibi Can. de sent. excom. in 6.* certum est, quod non possunt sustineri ex noviter deductis, quando is qui prætenditur teneri ad pensionem, protestatus fuit, quod non procedatur ad declaratoriam nisi verificatis verificandis &c. *Rota diversorum d. decis. 221. in fin. part. 2. l. 1. l. actor C. de probat. l. exceptio prima. & 2. ff. de excep. sed tunc poterunt primæ probationes convalidari, c. 1. & ibi Bald. in princ. de fid. instr. auth. si quis in aliquo, & ibi Dec. per illum tex. nu. 1. & seqq. & DD. C. de edendo Cas. decis. 20. n. 21. de probat.* Quia quod ad alterius confirmationem accedit, eodem tempore factum videtur, l. si donata §. si sponsus ff. donat. int. vir. & uxorem, & ibi gloss. fin. l. filia sua §. fin. & ibi gl. fin. alleg. concord. ff. de cond. & demonstr. Quando pensionarius modum adimplevit, ꝛ con- 33
ditionem-

ditionemque purificavit, l. conditionibus l. si fundus alicui ff. de cond. & demonstr. l. cum testamento in fin. C. de testam. manum. aut de consensu partium Papa simpliciter, & pure reservavit pensionem, tunc non impeditur pensionis præstatio propter supervenientem litem super nullitate, extinctione, vel reductione, aut si in ipsis appellatum sit, ex eo quod litteræ sint liquidæ, & ex consensu partium firmatæ, quousque contra eas littere iudicata propter litterarum auctoritatem, & non requiritur quasi possessio exigendi, & solet causa ¶ in prima, & ulteriori instantia committi per signaturam iustitiarum cum clausula, constituto de litteris, reservationis, procedat absque retardatione solutionis pensionis; Rot. divers. d. decis. 301. num. 2. part. 1. staph. de sign. l. i. just. § ad prædicta nu. 13. Saru. in compend. utriusque signat. num. 55. vers. confirmatur Gig. quest. 85. de præb. late Greg. 15. decis. 57. & ibi annot. distinguit tres casus. quæ impedit agere tam titularem, quam quemlibet tertium, quandiu non est soluta pensio per titularem, Greg. 15. decis. 36. num. 3. Ias. in rubr. ff. sol. matr. & ibi DD. & solet aliquando addi clausula, prout de jure, vel arbitrio Rotæ, Cas. decis. 7. num. 7. & decis. 8. num. 8. de re jud. l. 1. & ibi gloss. in verbo neque mora ff. deleg. 1. per quam signatura videtur dedisse facultatem examinandi validitatem reservationis pensionis, Rot. Farin. decis. 577. part. 2. clausula in committitione appositæ, constituto de litteris reservationis procedat sine retardatione solutionis pensionis, intelligitur de ¶ sola existentia litterarum, non autem quod teneatur iustificare litteras esse valide expeditas, Put. decis. 225. l. 1. c. querelam de elect. c. consultationibus de iure patr. excepto quando versamur in primo semestri, quia tunc videtur astringendus ad verificationem fructuum ex-

presorum, Paris. de resign. lib. 6. quest. 2. nu. 64. attestans de usu Rotæ. Quando pensionarius ¶ agit contra eum, qui non consentit pensioni, & non reperitur in quasi possessione exigendi, teneatur omnino iustificare gratiam, antequam agere possit ad extinctionem pensionis, tam in petitorio, quam possessorio, Garc. de benef. part. 1. c. 5. §. 4. num. 442. & sequ. plures decisiones Rotæ referens Paris. de resign. lib. 2. quest. 2. nu. 65. aut est in ¶ quasi possessione exigendi pensionem, & in ea est (etiam si ex adverso allegeretur extincta per eius professionem, ¶) Caput decis. 317. part. 2. Gig. de pension. quest. 7. num. 7. in fin. causæ cognitione pendente manutenendus, Put. in c. inter quatuor num. 4. de maior. & obed. & in c. accepta nu. 6. de restit. spol. contra quemcumque successorem etiam qui nunquam solvit, quia ex mutatione, & Variatione pensionarum, contra quas possidetur, non variatur possessio, nec jus actoris, l. 2. §. ex his ff. de verb. oblig. & ibi post glo. DD. Gig. de pens. quest. 47. num. 10. Guid. Pap. quest. 629. Put. decis. 151. lib. 3. Greg. 15. decis. 275. in princ. & ibi annot. Eadem ratione ¶ translatus pensionis, existens in possessione percipiendi pensionem, agens possessorio non habet necesse probare habilitates, & narrativam Bullæ reservationis pensionis in favorem eius, qui consentit translationi, sed sufficit ei probare translationem, quasi possessionem, & ostendere litteras reservationis pensionis expeditas, Mohed. decis. 9. de caus. poss. & propr. Put. decis. 239. lib. 1. ang. in l. si proponas, §. si hereditatem ff. de inoff. testam. quia ante omnia constare debet de existentia actoris, Barr. in l. 1. §. & parvi num. 3. ff. quod vi aut clam, & clausula, sine retardatione & c. nullum producit effectum, nisi constet reservationem pensionis præcessisse, Ac bill. decis. 4. de rescript. Barr. in l. 1. §. & parvi nu. 3. ff. quod

39 quod vi, aut clam. Sed & resignatarius ꝛ spoliatur, si post consensum præstitum reservationi pensionis liberæ, & exemptæ, pendente licet, & obtenta forsan ex defectu mandati, correctione bullæ reservationis pensionis, beneficii gravatum resignet alteri, quia resignanti tenebatur restituere, & teneretur ad pensionem, cum ipse fecerit, quo minus possideret, *Mohed. decis. 25. de renunciat. l. si navis §. fin. cum l. seq. l. qui restituere 2. resp. cum l. seq. ff. de rei vindic. c. pro possessore de reg. jur. in 6.*

40 Item successor ꝛ in beneficio spoliatur, si pensionem inrege ab antecessore solutam solvere recusat, daturque pensionatio remedium reintegrandæ: *Guid. Pap. decis. 6 29 sup. quest. In pensione distinctio est inter petitorium, & possessorium, & spoliatus perceptione pensionis eam recuperat, nihil probato de proprietate, c. querelam, vers. fin. de elect. & ibi Can. per illum tax. Felin. in §. retinenda num. 14. & 15. de interd. Mohed. decis. 22. de rest. spol. inter omiffa Capell. Tholos. qu. 59. Gig. de pens. quest. 47. quia non requiritur titulus, e-
41 d. c. in litteris num. 10. & ibi Can. in petitorio ꝛ teneatur justificare gratiam, etiam si sit in quasi possessione exigendi: *Marches. de commiss. part. 1. fol. 614. Greg. 15. decis. 57. & ibi annot. sub num. 16. plures Rota decis. referens. Pen-
42 sionarius autem probat ꝛ istam possessionem per antecedentes solutiones, Pan. in c. cum venisset sub num. xj. de rest. spol. Fel. in c. cum Ber- rold. num. 27. de rejud. Dec. in c. bona memoria O. num. 48. & seqq. de appell. Rip. in l. fin. num. 5. & seqq. ff. quorum bon. qui relinq. arb. jud. quæ si factæ sint per alium, & sint plurium annorum, præsumitur mandatum; *Rot. decis. 2. de Summa in Decretal.***

caus. poss. & propr. in antiq. Cas. decis. 6. num. 6. de probat. Gig. de pens. quest. 48. imo per unicam solutionem, eo, quia solvitur tale quid, quod non solet dari, seu gratiose concedi, cum ecclesia Sutrina, & ibi gloss. rrum episcoporum Rip. num. 72. & seq. & Can. de caus. poss. & propr. c. bona memoria el. 2. & ibi gloss. in verb. de gratia de post. pral. arg. c. cum accessissent de constit. & c. pro illorum de prab. Bart. in l. 1. §. hoc interdicto ff. de itin. actuque privar. Bald. in l. 2. c. de serv. & aq. num. 14. & 20. etiam factam metu censurarum, quando non apparet de protestatione in actu solutionis, l. qui in aliena §. fin. & ibi DD. ff. de acq. her. l. de pupillo §. si quis ipsi prætori ff. de nov. oper. nunc. c. cum dilectus, & ibi gloss. in verb. mortis, de ris. qua vi, metusque causa fin. & in terminis nostris Rot. divers. 196. part. 1. Greg. 15. decis. 365. num. 2. & ibi late annot. secus si solutio esset facta virtutæ clausulæ, sine retardatione solutionis pensionis, nam ille qui paret mandato superioris, non constituit adversarium in possessione juris incorporalis, gloss. fin. in c. olim el. 3. & ibi Inn. Pan. & Can. de rest. spol. Pur. decis. 273. lib. 2. aut cum protestatione, quod fieret metu censurarum, etiam si de censuris non appareret, quia præsumendum est, quod solutio fuerit facta metu censurarum in litteris contentarum, cumque ista causa semper dureret, semper protestatio præsumitur repetita in solutionibus postea sequentibus, c. olim 3. & ibi gloss. in verb. timore & Can. de rest. spol. juncto c. quod ex timore, & ibi gloss. fin. de reg. jur. Panorm. in c. cum dilectus num. 6. de his, qua vi, metusque caus. fi. & ibi Can. Rom. cons. 369. num. 10. & seqq. sine distinctione, an essent justæ furæ censuræ, Pan. in d. c. cum dilectus num. in fin. approbatus à Rota Achil. decis. xj. in fin. de pens.

Resignans post resignationem ꝛ non tenetur ad solutionem pensionis, quando
R r r s   constar,

constat, quod resignatarius possidet, & fructus percipit, quia qui fructus percipit, tenetur ad pensionem, *l. haftenus ff. de usufr. l. quero ff. de usufr. l. i. C. de an. & trib. lib. 10.* etiam si resignatio sit invalida, & alteram pensionem resignans sibi reservaverit: *Mohed. decis. 30. de renunc. l. quero ff. de usufr. & c. leg. l. 1. C. de an. & trib. lib. 10. & utrobique DD.* quando non constat de acceptatione, & ratificatione resignatarii, resignans pensionem solvere tenetur, quia ante eius ratificationem, non abdicatur à resignante jus, aut possessio, *l. cum pridem. & ibi Pan. sub num. xj. vers. 3. solutio de pact. Can. in c. cum inter el. 1. post gl. in verb. ex consensu de elect. Mohed. decis. 2. de renunc. & decis. 14. de locat.*

44 Successor † in beneficio tenetur ad pensiones præteritas à prædecessore non solutas, *Gigas in rr. de pens. quest. 29. & 43. Felin. in c. ad audientiam 2. num. 6. & 7. de rescript.* quod Rota alias in dubium revocavit, & noluit unquam resolvere, ne in dies peterentur à successoribus, *Cresc. decis. 3. in fin. de solut. Achill. decis. 3. de pension. Cassad. decis. 4. de loc.* quia nihil successori imputari potest, cum emolumenta, & honores prædecessor habuerit: ad ea tenetur successor, quando constat de diligentis factis à pensionario contra antecessorem pro terminis decursis, & non solutis, dummodo ei congrua remaneat, nempe episcopo ducati mille monetæ illarum partium, & parochi centum ducati similes juxta *c. 13. sess. 24. Greg. 15. decis. 507. ubi plures decis. cumulat. Card. Seraph. decis. 1351. Garc. de benef. part. 1. c. 5. num. 191. & 199. & seqq.* ac pensionarius præfertur ecclesiæ cathedrali in pontificali, & ornamentis, sive consecrata, & benedicta sunt, sive non, pro pensionibus decursis, quia episcopo vivente non censentur donatæ ecclesiæ, & cadunt sub hypotheca pro debitis

ab eo contractis, *Garc. de benef. part. 1. c. 5. num. 204. ubi allegat decision. Rot. arg. l. si fundum C. qui pot. est in pign. habend. l. quia de bitore ff. eod.* Ad pensiones † futuras, & 45 post fructus perceptos decursas, tenetur successor illius, qui consensit pensioni in iure illius habendo, cui reservata fuit pensio, *Achill. decis. 9. de pens. Mohed. decis. 35. de prob. inter omiff. l. Pomponius §. 1. ff. de acq. poss. l. dula §. fin. ff. de cond. empt. nec non successor † 46 possessionis, scilicet is qui nunc reperitur in possessione beneficii, cujus possessio de tempore reservationis possessionis, *Achill. decis. 1. de pension. l. traditio §. quoties. ff. de acq. rer. dom. l. nemo plus ff. de regul. jur. vel bonum jus penes consentientem fuisse probatur à pensionario, Achilles decis. 9. de pens. Felin. in c. ad audientiam el. 2. num. 6. de rescript.* quia acceptando beneficium pensione gravatum, censetur quasi contraxisse cum eo, cui pensio fuit reservata, & se obligasse ad pensionis solutionem, ad quam compellitur actione personali orta ex illo quasi contractu, *Gig. de pens. quest. 51. num. 5. Guid. Pap. quest. 576. Caputq. decis. 13. part. 1. & decis. 302. part. 2.* ac quia pensio est onus reale, *l. haftenus ff. de usufr. l. quero ff. de usufr. leg. l. 1. C. de an. & trib. lib. 10. l. codicillis §. institutio ff. de legat. 2. Rom. cons. 388. Gig. de pens. quest. 39. num. xj. & quest. 43. num. 5. tenetur capitulum, † quod jure accrescendi recipit fructus, *Gonzal. super reg. Cancell. de mensib. & alternativis gloss. 5. §. 5. num. 44. facit Caput. decis. 13. part. 1. Camera Apostolica, Gonzal. super reg. Canc. de mensib. & alternat. gloss. 5. §. 5. num. 52. & seqq. Gig. de pens. quest. 65. per tot. Paris. de resig. lib. 1. quest. 8. num. 23. & seqq. Osconomus regius præterquam in Francia tempore apertæ regalitæ, *Paris. de resig. lib. 1. quest. 8. num. 24. Arnulph. Bus. de jur. regal. privileg. 53. & est in electione pensionarii, an****

velit

velit agere personali contra titularem beneficii, an reali contra eum, qui fructus beneficii percipit, & potest convenire quem maluerit. Zab. in Clem. 1. sub xj. quest. de cens. & ibi Can. Gig. de pens. quest. 39. num. xj. & 43. num. 5. Freder. de sen. conf. 81. Rot. Farm. decis. 176. part. 2. nisi ipse successor, aut is, qui fructus percipit, veller notorie docere de non jure constituentis pensionem. Nam multis casibus pensio ¶ est ipso jure nulla, ut reservata ex causa resignationis promovendo ad episcopatum super beneficio vacante per hujusmodi promotionem, Rot. divers. decis. 767. in fin. part. 1. c. cum in cunctis §. cum vero de elect. & ibi post gloss. Pan. num. 3. & Can. vel aliter ipso jure privato beneficio, Garc. de benef. part. xj. c. 3 §. 1. num. 130. usque ad fin. Paris. de resign. benef. lib. 3. quest. 2. num. 24. & seqq. aut quando resignatio est nulla propter Simoniam, Capell. Thol. quest. 39. & in terminis nostris Rot. divers. decis. 191. part. 1. aut propter aliam causam; Paris. de resign. benef. lib. 6. quest. 2. num. 76. & seqq. ut quando secunda pensio imposita eo, etiam motu proprio Papae, non facta mentione de prima, Cassad. decis. 3. de pens. Caput. decis. 312. part. 2. c. mandatum de rescr. c. duobus in fin. eod. tit. in 6. reservata clerico infanti absque dispensatione, Caput. decis. 1318. part. 2. in c. quod super his num. 3. de fid. instr. §. pupillus vers. nam infans Inst. de inut. stipul. tanquam clerico, qui probatur laicus, Gig. de pens. qu. 2. 2. vel inhabili absque dispensatione; Paris. de resign. benef. lib. 6. q. 2. num. 82. & seqq. imposita super provisione facta Titio, si Titius nunquam possedit beneficium, sed quidam alius; Achill. decis. 1. de pens. arg. c. cum in illis §. fin. & c. fin. de preb. in 6. reservata super beneficio vacante per obitum Titii, si id per obitum Titii non vacavit; Cas. decis. 12. de preb. c. sub ceptum de rescr. in 6. vel si sit reservata ex falsa causa; Ca-

put. decis. 298. part. 2. Felin. remissive in c. quod super his num. 4. & seqq. de fid. instr. Bart. in l. demonstratio §. 1. num. 19. ff. de cond. & demonstr. c. super litteris, vers. si vero per hujusmodi de rescr. Bald. in l. 1. num. 2. C. de collus. deteg. quando non est servata forma mandati; Paris. de resign. benef. lib. 1. quest. 3. numer. 78. & seqq. Mandos. de sign. grat. tit. pensiones, vers. in mandato, attamen valida est pensio, quando mandatum datum est ad resignandum in eventum, quod resignatarius consentiat pensioni solvendae litteris non expeditis, accedente Papae beneplacito, & Papa deleverit illa verba supplicationis, litteris non expeditis, quia renunciatus voluit, quod ita demum apponatur hoc decretum, si voluerit Papae; Cas. decis. 10. & 11. de preb. arg. l. pecuniam, & ibi not. per Ias. Paul. de Castr. ff. si cert. pet. & aliis similibus casibus, in quibus pensio ab initio est nulla, quos longum esset enarrare.

Reservatio ¶ omnium fructuum resignanti valida est, non facta mentione pensionis antiquae antea impositae, qua solutae reliqui fructus, qui supersunt, reservatario, debentur, Mandos. de sign. grat. tit. fructuum reservationes vers. clausula exprimens pensionem, & vers. seq. & si adjiciatur clausula, quod ¶ propria auctoritate resignans fructus percipiat, perinde ac si non resignasset, non amittit possessionem, imo illam continuat, Put. decis. 9. de caus. poss. & propr. Mand. de grat. tit. fructuum reservationes vers. resignanti, seu cedenti, quia perceptio fructuum in possessione consistit: l. qui sit §. in alieno ff. de usur. l. 1. §. ex contrario ff. de acq. poss. & ibi not. Paris. conf. 39. vol. 4. proprietates ¶ autem, & titulus, ¶ si verius praebendae, live beneficii transit in resignatarium, quia in beneficiis ecclesiae duo sunt, scilicet ipsum jus praebendarum, seu beneficiorum, & fructus ipsorum: c.

Rrrr 2 si gra-

si gratiose iuncta gloss. in verb. beneficia c. si pro-
 pter iuncta gloss. in verb. si fructus de refer. in 6. c.
 si tibi concessio cum gloss. 1. de prob. in 6. Archid. in
 c. si quis objecerit num. 3. 1. q. 3. Zab. in clein.
 52 fin. in 1. 5. quast. de prob. idem juris est, quan-
 do resignanti reservantur titulus, denomi-
 natio, administratio, possessio una cum fru-
 ctibus, quia ista reservatio ea respicit, quæ
 concernunt temporalitatem beneficii, non
 autem jus proprietatis, quod transit in resi-
 gnatarium, & per obitum eius vacat, & u-
 terque possidet diversis respectibus; Rot. di-
 vers. decis. 597. part. 1. Cas. decis. 5. de caus. poss. &
 propr. Bero. conf. 8. num. 4. vol. 1. c. licet causam,
 & ibi post gl. in verb. uti possidetis, Can. de prob.
 Barr. in l. si duo num. 4. ff. uti possid. quod fita-
 53 Ita fuerit reservatio ꝑ pensionis, vel fru-
 ctuum alicui quoad vixerit, prout mahuerit,
 datur ei electio, l. qui duos ff. de leg. 1. & ibi
 Bald. num. 1. Alex. num. 4. Felin. in c. inter cate-
 ras sub num. 4. vers. fallit 4. de rescript. Greg. xv.
 dec. 431. pro prima vice; & si per aliquod
 tempus percipit pensionem, non licebit ei
 variare postea, & petere fructus; quia regu-
 lariter electio est debitoris; c. in alternatis
 de reg. jur. in 6. l. in eo §. ubi ff. de reg. jur. l. ple-
 rumque in fin. ff. de jur. dot. c. unico de plus peti-
 tionib. ideoque electio creditori concessa
 tanquam odiosa restringenda est ad pri-
 mam vicem; l. boves §. hoc sermone, & ibi not.
 ff. de verb. sign. Achil. in terminis decis. 13. & 14.
 54 de praben. medietate fructuum ꝑ reservata
 loco pensionis fit solutio habito respectu,
 non ad valorem expressum, sed ad massam
 grossam, Rot. divers. decis. 764. part. 3. lib. 3. arg.
 l. quis sit de usur.
 55 Pensio est ꝑ odiosa, quia est servitus, &
 onus reale, Gig. de pens. qu. 96. Rot. divers. de-
 cis. 240. & 454. part. 1. quasi possessio exi-
 gendi pensionem super fructibus beneficii
 non est præter jus, ut sentit Guid. Pap. decis.

629. in fi. sed est contra jus, ꝑ & non rele- 56
 vat ab onere probandi, Cas. decis. 10. num. 2.
 de re jud. attestans ita decisum à Rot. ut in rubr.
 & nigr. huius sit, c. maioribus c. cum causam de
 prob. Caccial. in tract. de pens. q. 8. & Gig. q. 8. &
 96. Rota materiam pensionis, quando ꝑ re- 57
 servantur omnes fructus, aut certa quoræ
 propria auctoritate percipienda, solet pal-
 sim eiusdem metiri regulis, quibus regulatur
 usufructus, Rod. divers. decis. 401. num. 4. par.
 1. Achil. decis. 3. in fin. de renunc. per l. si quis ita,
 & ibi gloss. Bald. & DD. ff. de usufr. Covar. var.
 resol. lib. 1. c. 15. numer. 13. late Gare. de benef.
 par. 2. c. 1. num. 105. & plur. seqq. Pensio te-
 servatas in certa summa non æquiparatur
 usufructui, Achil. d. decis. 3. de renunc. gloss. in
 in l. si quis ita ff. de usufr. neque etiam consti-
 tuta in fructibus, aut certa quoræ fructuum
 recipienda de manu beneficiati, l. defuncto
 §. Sempronio ff. de usufr. l. Caius, secus ff. de ann.
 leg. & ibi post gloss. Doct. quod beneficiatus sit
 Dominus fructuum, usufructuarius vero
 non de manu alterius singulis annis, sed ipse
 met percipit fructus, actiuos facit, §. is vero
 Instit. de rer. divis. l. patrimonii, & l. fundi Tre-
 batiani ff. de usufruct. & c. leg. & ibi gl. fin. alleg.
 concord. l. 7. ff. de usufr. l. si quis ita, & ibi gl. &
 DD. ff. eod. Paris. conf. 55. numer. 345. 46. &
 seqq. vol. 3. propter consensum æquiparan-
 tur ꝑ contractui; Gig. de pens. q. 99. num. 10. 58
 Achil. decis. 13. num. 8. de pens. successor quo-
 que ꝑ acceptans beneficium, videtur quasi 59
 contrahere, & obligare se ad onera posita in
 beneficio, l. ex maleficiis §. 1. vers. sed utilitatis
 causa ff. de act. & oblig. daturque ei cui pen-
 sio debetur, actio personalis, & hypotheca-
 ria; Caput. decis. 302. par. 2. Gig. de pens. q.
 51. Felin. in c. ad audientiam el. 2. num. 6. de re-
 script. Rom. conf. 388. motu ꝑ proprio con- 60
 cessa pensio æquiparatur ultimis voluntati-
 bus; Rom. d. conf. 388. De pensione refer-
 vata

vata extero super beneficiis consistentibus in Regnis Hispaniarum propter pragmaticas in persona Hispani, vide Rotam distinguente tres casus, *dec. 399. cum 2. seqq. parte 1. diversor.*

61 Cessatio, † & extinctio pensionis est favorabilis, quia restituit beneficium ad pristinam libertatem, *Gig. de pens. q. 99. num. 4.* Potest fieri sine superioris auctoritate in manibus cuiuscumque: c. *Agatho*, & ibi *Prapof. num. 3.* & *Can. 63. dist. Achill. decis. 7. de decim. Gig. de pens. q. 45. Rot. divers. decis. 454. num. 7. par. 1.* De Stylo Curia † fit auctoritate summi Pontificis anticipatis solutionibus pensionum quinque, sex, aut septem annorum, aut plurium, vel pauciorum, attempta pensionarii ætate, & valetudine, l. *cum ii §. vult igitur vers. modus ff. de transact. Gig. de pens. q. 87. post nu. 6.* Super tota pensione, vel etiam parte eius, l. *qua de tota ff. de rei vend. l. qui scit 1. resp. ff. de usur.* Si resignatio † facta fuerit, reservata sibi valida pensione, quæ fuerit nulliter reservata, & à resignante extincta, non convalidatur resignatio, quia jus remansit in resignante, quod ab ipso abdicari non potuit sine facto Papæ, c. *cum olim*, & ibi *Pan. numer. 19.* & *Can. de re jud. c. admonet c. in dubis de renunc. Achill. decis. 12. de pens. Tertio extinguitur per contractum matrimonii, etiam si non sit in titulum data, quia datur ratione clericatus, *Put. decis. 449. lib. 2. Gig. de pens. q. 4. Caccial. de pens. qua. 30. Greg. 15. decis. 18 nu. 1.* & ibi late add. Quarto quando pensionario provideretur de beneficio, super quo sibi fuit reservata pensio, *Gig. de pens. q. 49. qui videatur Put. decis. 432. lib. 2. Sarn. de infir. resig. q. 16. Caccial. de pens. qu. 2. Gig. de pens. q. 1. num. 5.* Quinto per promotionem ad cathedralem ecclesiam, *di. cum est supra tit. de prab.* Sexto per ingressum, & professionem religionis, quando super eius extinctione fuit iudicatum, quia monachus potest retinere pensionem ex dispensatione Papæ, *Gig. de pens. qua. 57. Caput. decis. 233. & decis. 317. part. 2.* Septimo per non incestum in habitu clericali ex constitutione Xysti quinti, de habitu, & tonsura &c. qui concludenter probari debet, quia est materia objectiva inferens ad privationem pensionis, c. *super his*, c. *accedens de accus. Rot. decis. 8. & 9. de except. in nov. Greg. 15. decis. 20. nu. 3.* Facultas transferendi † pensionem est odiosissima, quia 64 operatur, perpetuitatem pensionis, & prorogat servitutem beneficii: *Caput. decis. 303. num. 10. & seqq. part. 2. Put. decis. 512. num. 1. lib. 2. Rot. divers. decis. 400. num. 12. & decis. 454. num. 7. par. 1. Sarn. in reg. de inf. resig. q. 16.* fit translatio juxta formam facultatis † datam à summo Pontifice, coram aliquo indignitate ecclesiastica constituto per viam actus inter vivos, vel ultimæ voluntatis, *Parif. conf. 46. vol. 4. litteris expeditis, & executori presentatis; c. cum in jure de off. deleg. c. quisquis 4. qu. 5. Rom. conf. 353. numer. 8. & 10. Cresc. decis. 13. de concess. prab. Rot. decis. 19. eod. in nov.* aut vigore processus fulminati, in quo insertæ erant litteræ potestatis, dummodo postea constet de originalibus litteris: *Achill. decis. 2. de off. deleg. & decis. 7. de pens. glo. in c. si Romanorum in verb. desunt 19. dist. las. in auth. si quis in aliquo sub num. 9. in 2. addit. C. de eden. clausula etiam in mortis articulo omissa in facultate transferendi, habetur pro apposita, Put. decis. 133. lib. 1. attestatur de Stylo Sarn. in d. reg. de infir. resig. q. 16. in fin.* Secundo fit coram † summo Pontifice per viam supplicationis, in qua petitur, quod pensionem cum hac facultate transferendi, vel sine ea, concessam, casset, ad effectum, ut similis pensio in favorem alterius reservetur cum clausulis, & decretis*

in prima pensione contentis, Ferret. conf. 53. num. 10. Gig. depens. q. 88. num. 8. Clausula transferendi † posita in prima reservatione pensionis per quascumque clausulas generales in secunda reservatione non censetur repetita, nisi de ea fiat expressa mentio, Put. decis. 332. & decis. 412. sub num. 1. lib. 2. Caput. decis. 303. & 304. & 319. par. 2. Franc. post gloss. in c. qui ad agendum §. sed si aliquis de procurat. num. 2. & ibi Can. l. idem Iulianus §. constat ff. de leg. 1. Porro cassationes pensionis, † ut quid aliud reserveur, regulantur eisdem regulis, quibus regulantur resignationes beneficiorum cum reservatione, & non abdicatur jus à transferente, nisi irrevocabiliter acquiratur translatario, Rot. divers. decis. 471. n. 5. & 6. part. 1. Mohedan. decis. 2. de locat. & conduct. Panorm. in c. cum pridem, n. 11. de pactis. Felin. in c. ad audient. el. 2. n. 3. de rescriptis.

De rebus Ecclesiæ alienandis vel non.

Titulus XIII.

SVMMARIA.

- 1 Alienatio bonorum temporalium Ecclesiæ permixta est duobus copulative concurrentibus, iusta causa alienandi ac solemnitate sive forma requisita.
- 2 Facta sine causa & solemnitatibus est ipso jure nulla, si Ecclesiæ velit, &.
- 3 Res alienatas repetunt Prælatus male alienans absque metu perjurii.
- 4 Successor & quacumque persona Ecclesiastica.
- 5 Alienationis nomine quænam comprehendantur.
- 6 Alienatio rerum Ecclesiæ fit ex causa necessitatis vel utilitatis, quando alienatio fit ex

- 7 causa necessitatis tunc illi statur qualemcunque exitum habuerit.
- 8 Quando alienatio fit ex causa utilitatis tunc non sufficit eam utiliter captam sed requiritur quod utilitas sit evidens.
- 9 Et necessaria est inquisitio quam rem magis expediat alienare.
- 10 Contractum non eedere in evidentem utilitatem Ecclesiæ quomodo probetur.
- 11 In dubio contractus initus à Prælato super rebus Ecclesiæ non valet.
- 12 Princeps ex causa rationabili potest rem Ecclesiæ immobilem permutatione acquirere.
- 13 Rector Ecclesiæ potest permutare cum Ecclesiæ de consensu capituli data aequalitate ipsius rei.
- 14 Alienatio facta ex causa non præmissa etiam si interveniret solemnitas requisita est ipso jure nulla si velit Ecclesiæ.
- 15 Solemnitas sine forma consistit in infra scriptis, primo requiritur tractatus.
- 16 Secundo in alienatione rerum Ecclesiæ cathedralis consensus capituli collegiati consensus capituli & Prælati, monasterii consensus abbatis & conventus, parochialis vel alterius ecclesiæ consensus rectoris.
- 17 Tertio auctoritas sive consensus superiorum & per extravag. ambitiosa auctoritas Summi Pontificis qui diversimode interponitur de stylo curiæ.
- 18 Quarto, subscriptio canonicorum.
- 19 Quinto, quod Prælatus non habeat fidem de pretio.
- 20 Emptor non tenetur jurare quod pretium convertatur in utilitatem ecclesiæ, nisi in tribus casibus.
- 21 Alienatio facta ex causa necessitatis vel evidenter utilitatis solemnitatibus non servata est ipso jure nulla.
- 22 Quæ regula limitatur duobus modis.